12/08/2019

Οι ευεργεσίες που μας παρέχουν οι Παρακλήσεις στην Παναγία μας

/ Γνώμες

Γράφει ο Δρ Χαραλάμπης Μ. Μπούσιας, Μέγας Υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας/ Πεμπτουσία

Ο Αύγουστος είναι ο μήνας της Παναγίας μας, της μεγάλης μας μητέρας, της άγρυπνης μεσίτριάς μας προς τον γλυκύτατο Υιό της και Θεό μας, τον Κύριό μας Ιησού. Από την Πρωταυγουστιά μέχρι τον Δεκαπενταύγουστο κάθε απόγευμα εναλλάξ ψάλλουμε τον Μικρό και τον Μεγάλο Παρακλητικό Κανόνα με μεγάλη κατάνυξη και με μοναδική προσέλευση πιστών. Οι Παρακλητικοί αυτοί Κανόνες αποτελούν τις προσφιλέστερες ακολουθίες της Εκκλησίας μας. Η Μικρή Παράκληση είναι σύνθεση ανωνύμου μοναχού, ίσως του Θεοστηρίκτου, ίσως του Θεοφάνους. Πιθανόν να πρόκειται και περί του ιδίου προσώπου μετονομασθένος κατά την μοναχική κουρά. Η Μεγάλη Παράκληση αποτελεί ποίημα του Δούκα Θεοδώρου του Β΄ του Λασκάρεως, Βασιλέως της Νικαίας, ο οποίος έζησε στα μέσα του 13ου αιώνος.

Το περιεχόμενο και των δύο Παρακλήσεων είναι ικετευτικό, μας συγκινεί αφάνταστα, μας διδάσκει και μας προτρέπει σε καθε δυσκολία της ζωής μας να καταφεύγουμε με θάρρος και εμπιστοσύνη στην Παναγιά μας, για να βρίσκουμε

κοντά της παρηγοριά και να παίρνουμε δύναμη για την ανηφορική πορεία της ζωής μας. Άπειρες είναι οι ευεργεσίες που δεχόμαστε από τις Παρακλήσεις αυτές. Ευεργεσίες πνευματικές και σωματικές. Διατηρούμαστε σε πνευματική εγρήγορση με την επίγνωση της αμαρτωλότητός μας και προσπαθούμε με την βοήθεια της Παναγίας μας να ξεφύγουμε από τις παγίδες του πονηρού, ιδίως αυτό το διάστημα του θέρους, όπου όλοι κάνουμε διακοπές, αλλά εκείνος δεν κάνει και είναι ετοιμοπόλεμος, έχει την φαρέτρα του γεμάτη για να μας τρώσει με τα φαρμακερά του βέλη, και να μας θανατώσει. Γι' αυτό και δεν παρακαλούμε την Παναγιά μας μόνο για σωματική ρώμη και υγεία, αλλά, και το κυριότερο για αποφυγή πειρασμών, πτώσεων πνευματικών και για υπόδειξη του δρόμου που πρέπει να ακολουθήσουμε, για να οδηγηθούμε στην σωτηρία. Και η παράκληση δεν μένει χωρίς ευχαριστία. «Εν παντί ευχαριστείτε» (Α΄ Θεσ. ε΄ 18) μας λέγει ο Απόστολος Παύλος. Την αχαριστία την μισεί και ο Θεός. Αυτή μας πληγώνει, όπως πλήγωσε και τον θεραπευτή Κύριό μας η αχαριστία των εννέα λεπρών από τους δέκα που καθάρισε, γι' αυτό και ρώτησε με επιδεικτική απορία: «Ουχί οι δέκα εκαθαρίσθησαν, οι δε εννέα που;» (Λουκ. ιζ΄ 17).

Σε ένα όμορφο τροπάριο του Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνος ψάλλουμε:

«Τι σοι δώρον προσάξω, της ευχαριστίας ανθ' ώνπερ απήλαυσα, των σων δωρημάτων, και της σης αμέτρητου χρηστότητος; Τοιγαρούν δοξάζω, υμνολογώ και μεγαλύνω, σου την άμετρον προς με συμπάθειαν».

Ποιο δώρο μπορώ να σου προσφέρω, Παναγία μου, της φωνάζει ο καθένας μας, ως ευχαριστία για εκείνα που μου χαρίζεις καθημερινά και απολαμβάνω, τόσο για τα δωρήματά σου προς την αναξιότητά μου όσο και για την αμέτρητη ηθικότητά σου, η οποία είναι πυξίδα στην ζωή μου, και με την οποία γίνεσαι πρότυπο και υπόδειγμα ζωής; Γι' αυτό δοξάζω, υμνολογώ και μεγαλύνω την απερίγραπτη προς εμένα συμπάθειά σου.

Ο ενικός δεν πρέπει να ταυτισθεί με προσωπική ικεσία, αλλά χρησιμοποιείται επειδή η παράκληση βγαίνει από την καρδιά κάθε χριστιανού, αποτελεί προσωπική παράκληση του καθενός μας προς την μεγάλη μητέρα μας, η οποία, όπως κάθε μητέρα, όσες φορές και να ακούσει την προσφώνησή μας «μάνα» θα συγκινηθεί και δεν θα πεί «τι με φωνάζεις, βαρέθηκα να σε ακούω»!

Η Παναγία μας, η μητέρα μας, δεν μας βοηθάει συμφεροντολογικά, ενεργεί πάντοτε από γνήσια αγάπη βλέποντας το συμφέρον μας και προφυλάσσοντάς μας από κινδύνους που εμείς δεν αντιλαμβανόμαστε, δεν γνωρίζουμε. Το συμφέρον δεν είναι μόνο υλικό είναι και πνευματικό, γι' αυτό και τα περισσότερα τροπάρια εκτός από την εκζήτηση της υγείας, της δυνάμεως, της προκοπής, της ευτεκνίας,

ζητούν πρώτιστα την σωτηρία των ψυχών με την απαλλαγή από τις παγίδες του εχθρού. Το συμφέρον της Παναγίας μας είναι το συμφέρον το δικό μας, αφού αυτή είναι η χειραγωγός μας προς την σωτηρία. Μας βοηθάει όλους ανεξαιρέτως, όπως ο πολυεύσπλαγχνος Υιός της βοηθάει όλους βρέχοντας επί δικαίους και αδίκους, ανατέλλοντας τον ήλιο επί πονηρούς και αγαθούς. Μας το λέει και ο Ευαγγελιστής Ματθαίος: «Τον ήλιον αυτού ανατέλλει επί πονηρούς και αγαθούς και βρέχει επί δικαίους και αδίκους» (Ματθ. ε΄ 45).

«Τι σοι δώρον προσάξω», λοιπόν, της λέμε. Δεν μπορούμε τίποτα να σου προσφέρουμε, για να ξεπληρώσουμε τα καλά, τις ευεργεσίες, που μας έχεις κάνει και που μας κάνεις καθημερινά. Τι μπορούμε να σου προσφέρουμε αντάλλαγμα για το ότι ήσουν τόσο καθαρή και αμόλυντη και έφθασες σε τέτοιο πνευματικό ύψος, ώστε να γίνεις η Μητέρα Θεού και να θεώσεις με την προσφορά σου αυτή όλο το ανθρώπινο γένος; Δεν μπορούμε να προσφέρουμε τίποτα, αφού, όπως λέμε και στον Υιό της και Θεό μας «ισαρίθμους τη ψάμμω ωδάς αν προσφέρωμέν Σοι, Κύριε, ουδέν τελούμεν άξιον». Το μόνο που μπορούμε και πρέπει να προσφέρουμε στην Παναγία μας είναι να την δοξάζουμε, να την υμνολογούμε, και να την μεγαλύνουμε.

Δεν έχουν τοποθετηθεί τυχαία με αυτήν την σειρά τα ρήματα, δοξάζω, υμνολογώ και μεγαλύνω, ούτε είναι ταυτόσημα. Στο τροπάριο αυτό δεν υπάρχει ρήμα αργό, αφού κάθε ένα έχει το νόημά του και δεν μήκε έτσι, για να γεμίζει ο στίχος.

Η υποχρέωση του καθενός μας, του κάθε Χριστιανού είναι ο ευαγγελισμός εαυτού και αλλήλων, η φώτιση του κόσμου με την αγία ζωή μας και την κήρυξη του Ευαγγελίου. Έπειτα από αυτή την υποχρέωση ο πιστός πρέπει να υμνεί την Θεοτόκο και να την μεγαλύνει, γι’ αυτό έχουμε μετά το δοξάζω, τα ρήματα ανυμνώ και μεγαλύνω, ειδάλλως αν ο ίδιος δεν πράττω ορθά, τότε με τα χείλη μόνο υμνώ και όχι με την καρδιά, η οποία υπαγορεύει τις πράξεις και την ζωντανή πίστη, η οποία φέρνει τον ευαγγελισμό και την ορθοπραξία. Λέγει ο Κύριος: «εγγίζει μοι ο λαός ούτος τω στόματι αυτών και τοις χείλεσι με τιμά, η δε καρδία αυτών πόρρω απέχει απ᾽ εμού» (Ματθ. ιε΄ 3)· ο λαός αυτός με τα χείλη με τιμά, αλλή η καρδιά του απέχει μακριά από εμένα. Έτσι, στην αντίθετη πλευρά όποιος Χριστιανός δεν έχει συνέπεια βίου, δεν έχει ορθοπραξία γίνεται αιτία σκανδαλισμού και βλασφημήσεως του Θεού μας. Δεν του λέμε καθημερινά στην Κυριακή Προσευχή, «Κύριε, αγιασθήτω το όνομά Σου»; Αυτό το «αγιασθήτω» σημαίνει την μεγάλυνση και δοξολογία του ονόματος του Κυρίου μας από τις πράξεις μας.

Το δοξάζω του τροπαρίου σημαίνει ότι πρέπει πρώτα να κάνουμε έργο ευαγγελισμού, και αυτό ξεκινάει πρώτα από τον εαυτό μας, και ταυτόχρονα και έπειτα συνεχίζει με τον ευαγγελισμό των άλλων. Στην φράση υμνολογώ και

μεγαλύνω η λέξη υμνολογώ κάνει λόγο για την Εκκλησία και η λέξη μεγαλύνω κάνει λόγο για την ιδιωτική προσευχή και το κήρυγμα.

Η λέξη «τοιγαρούν» δηλώνει ταπείνωση στην Παναγία μας, ότι, για αυτό και εγώ σε δοξάζω, επειδή είμαι ανάξιος να σου προσφέρω κάτι. Αυτό που μπορώ, που πρέπει, που ποθείς ως δώρο, Παναγιά μου, είναι ο εαυτός μου.

Η τιμή που αποδίδει ο κάθε Χριστιανός στην Θεοτόκο για την βοήθεια που εκείνη μας παρέχει δεν βγαίνει από τα χείλη μας, αλλά προσωπικά από τον καθένα μας με την συνετή, την αγία ζωή μας, με την μίμησή της, η οποία αποβαίνει εν τέλει στον Θεό μας, όπως η μίμηση Παύλου απέβαινε στον Θεό. «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς καγώ Χριστού. (Α Κορ. ια΄ 1).

Πνευματικά αιτήματα απευθύνουμε στην Παναγία μας και με το παρακάτω τροπάριο με την ακράδαντη βεβαιότητα ότι «δεν θα παρίδη την πενιχράν δέησιν μας, τον κλαυθμόν και τα δάκρυα και τους στεναγμούς μας, αλλά θα εκπληρώσει τις αιτήσεις μας», για να την δοξάζουμε μετά πόθου πάντοτε.